

Jedni z nás

Motto výstavy: „Několik málo osobností z těch mnoha, které by měly být připomenuty u příležitosti 60. výročí komunistického převratu v únoru 1948.“

Co se stalo před šedesáti lety, 25. února 1948? V tehdejším Československu začal čtyřicetiletý komunistický teror, který má na svědomí jen za prvních patnáct let 242 lidí popravených pro politické trestné činy, 174 lidí zastřelených při pokusu o přechod čs. hranic, 88 lidí usmrcených v elektrických drátěných zátarasech na státní hranici, dosud neznámý počet lidí umučených a zavražděných, statisíce lidí uvězněných pro politické trestné činy, miliony lidí okradených o majetek.

Únor 1948, komunisty označovaný za „vítězný“ („Vítězství pracujícího lidu nad buržoazií a reakcí“), znamenal pro všechny fatální „bod zlomu“ – každý se musel rozhodnout, zda bude proti „novým pořádkům“, či „půjde s davem a přežije“, anebo „se stane či zůstane komunistou, tedy tím, kdo drží totalitu při životě“.

Osobnosti, které tato výstava představuje v drobných životopisných portrétech, se rozhodly a za své postoje a činy (většinou pokus o útěk za hranice) byly komunistickými úřady odsouzeny k mnohaletým kriminálům a lágrům, ve většině případů mučeny, lidsky poníženy a uvrženy do podmínek pro nás těžko představitelných.

Proč jsme vybrali právě tyto osobnosti? Většina z nich dosud žije a může podat o době bezpráví svědectví. Úřad vlády ČR oslovil občanské sdružení Post Bellum (z lat. "po válce"), jehož členy jsou novináři a historici, kteří se sedm let věnují natáčení a uchovávání osudů pamětníků. Dosud jich zpracovali více než 700 a ve spolupráci s Českým rozhlasem – Rádio Česko z nich připravují dokumentární cyklus Příběhy 20. století.

Z této sbírky pochází většina představených osobností, některé později doplnila Konfederace politických vězňů. Novináři vybírali zástupce různých skupin, na které se komunisté v 50. letech zaměřili – spisovatele, duchovní, zemědělce, vojáky a další.

Jejich osudy jsou nejenom svědectvím o událostech v minulém století, ale i poselstvím a výzvou: „Žijí mezi námi lidé, kteří byli ochotni za demokracii a svobodu, již si nyní užíváme, bojovat, přinášet oběti a dokonce položit vlastní život. Dokázali bychom i my hájit svobodu, demokracii a čest tak statečným a obětavým způsobem jako oni?“

Vaše příběhy nebudou zapomenuty. To je krédo, kterým je vedena snaha o. s. Post Bellum.